

tim več bomo tudi v stanu, nevedne podučevati, žalostne potolažiti, dvomečim dobro svetovati, bornim pomagati, grešnike svariti, s kratkim: z besedo in v djajnu svojiga bližnjiga ljubiti.

Strašna in žalostna tema nevednosti, nevere in pregrehe je pokrivala vesvolen svet, ves človeški rod; — pride Jezus in reče: „Bodi svitloba! Ino svitloba je bila.“ Po celem svetu se je razlila prava luč keršanske vere, in s keršansko vero vred vse znanosti in vednosti: „svitoba je bila!“ Slovenci! Verzimo od sebe dela teme, in oblecimo orožje svitlobe! napredujmo v znanostih, razvijajmo svoje moči, omikajmo se, izobražujmo se! Slovenci! mi smo učenci tistega, ki je prava luč sveta, ki razsveti vsacega človeka, kateri pride na ta svet: sramota bi bila in greh, ko bi mi tavalili po temi. —

(Konec sledí.)

Iz Kamnika.

Pervi dan t. m. je v Kamniku vse na nogah bilo. Naš novi, častitljivi gospod kantonski sodnik Konšek je po sveti maši, katero so gospod tehant z leviti peli, noviga vstavniga kantonskiga sodništva urata odperl, in v pričo tukajšnjih častnikov in veliko drugih ljudi v slovenskim jeziku imenitno novo napravo razložil, svoj govor pa s „Živio“ našimu milimu cesarju Francetu Jožefu sklenil.

Hvala verlimu domorodcu, ki nas je pri ti lepi priliki očitno z domačim jezikom razveselil. L. R.—r.

Kakor v Kamniku, se je tudi po vsih drugih krajih, kjer so nove sodništva, njih pričetek z veliko slovesnostjo praznoval, ker je ta naprava zares imenitna, kakor smo v 22. in 23. listu dokazali. Od več krajev, kakor iz Noviga mesta, iz Šmartna pri Litíi i. t. d. smo brali in slišali, de so novi g. sodniki in državni pravdniki po deželi svoje nastopne govore v domačim slovenskim jeziku imeli in se lepo obnêšli; nadjamo se, de je, razun nemškiga Kočevja, povsod tako bilo, zakaj to terja vstava, kateri se bo mógló v prihodnjim ustnim in očitnim ravnanju popolnoma zadostiti.

Vred.

Tudi v Vipavski dolini imamo že novo srenjo.

Včeraj je bila volitev v tergu Vipavskim. Soseskinega predstojnika ali župana in njegove svetovavce za sosesko Vipavsko, ktera iz treh katastralnih sosesk, namreč, iz Vipave, Verhpolja in Sanobora obstoji, so volili. Volitev se je očitno godila; vsi izvoljeni volivci so bili pričijoči, in ni bilo potreba njih namestnikov k volitvi vabiti.

Gospod Janez Dolenc, kupec in posestnik v tergu, je bil za predstojnika izvoljen. Ako ravno ga postava od te njemu namenjene službe odveže, ker je on že čez 60 lét star, se je vender iskreniga domorodca skazal, in je radovoljno to opravilo prevzel. — Danes je bila v ta namén slovesna maša, pri kateri so bili izvoljeni srenjski možje, veliko ljudstva in vsi tukajšni c. k. vradniki pričijoči. Visokočastni tehant so pri tej priložnosti lepo govorili. Po dokončani službi božji so izvoljeni očitno in slovesno pred oltarjem posamesno prisego storili, ktera jim je bila od tehanta predbrana; *) potem je bila zahvala.

Pri imenovanim slovesnim opravilu se je tudi tukajšna narodska straža vdeležila, ktera je zavoljo svojiga verliga obnašanja očitne pohvale vredna.

*) Prisega za srenjskiga predstojnika se takole glasi: »Jez slovesno persežem per Bogu Vsigavednim, in obljubim per svoji poštenosti in zvestobi, Njih Veličanstvu našimu nar milostljivšimu Vladarju Francu Jožefu Pervimu, po milosti božji Cesarju Avstrije, in za Njimi iz Njih previsociga rodu in kervi izhajnim naslednikom vselej zvest in pokoren biti, od Njih Veličanstva premilostljivo podeljene državne in de-

Dopis iz vira Ljubljance.

2. dan t. m. je bil slovesno stalni ali gruntni kamen nove cerkve na Verhniki posvečen in vložen. Več lét sém se je že od zidanja nove cerkve govorilo, pa k početku se ni prišlo, desiravno se je to delo vsim silno potrebno kazalo, ker dozdanja cerkev je za veliko množico farmanov premajhina, in zraven celo niska. Ko so pa sedanji častiti tehant g. Andrej Pečar prišli, ni bilo dolziga oprezovanja. Na njih prijazno besedo do nekaj boljših mož se je precej pokazalo, de je soseska pripravljena iz svoje moči novo cerkev delati, desiravno ji od drugod ne pride pomoč, kakoršno je poprejšnja državna postava za cerkve pisala; doneski po sto, dve sto, celo tri sto od eniga so bili precej obljubljeni, in do zdaj 7400 goldinarjev vsiga vkupej zapisaniga. Lepo znamenje, kaj je ena soseska v stanu storiti, ako je za kako delo vnetá! Nova cerkev bo 22 sežnjev in 1 čevelj dolga, in 10 sežnjev in 4 čevlje široka, s primerno visokostjo; od stare cerkve le zvonik ostane. Stalni kamen so posvetili in vložili visokovr. gospod Janez Novak, korar in vodja Ljubljanske duhovšnice, za to opravilo od milostljiviga škofa pooblasteni. Več duhovšine in lepa množica vérníkov je bila zbrana; in tudi kantonski okrajni poglavar gosp. Glančnigg in sodnik gosp. Strohmajer so sveto opravilo s svojo pričejóčnostjo povzdignili. Zadnje besede gospoda posvečevavca so vsih serca ginile. Oni so namreč nar pred farno sosesko pohvalili, de je v takim času, v katerim sploh véra slabí, tako očitno znamenje žive vére pokazala, ko tako veliko in pobožno delo veselo in iz svoje moči začne; potem so ji še krepko prigovorili, početo delo serčno in stanovitno izpeljati.

Podliski.

Franc Ant. žlahtni Steinberg.*)

Ko na verh Križne Gore prideš, se ti nov svet odpre. Vidiš tú bližnji in daljni kraje različniga pomena proti Terstu, Ljubljani, Reki in med družimi bližnjimi tudi globoko pod nogami v lepim kraju in na prijetnim homcu stoječe razvaline gradú 12. stóletja; v podgorji pa drug, akoravno zapuščen vender le še pokrit gradeč „Šteberk“ imenovan, na katerim je njega dni dostikrat, narveč pa takrat, kader je bil véliki ribji lov Bistriških menihov v Cerkniškim

želne vstave zvesto in nepremakljivo se deržati. Perséžem, službo predstojnika naše srenje, za katero sim bil zvoljen, zvesto in pravično po svoji nar boljši vednosti in vesti opravljati, in dolžnosti, ki so mi po začasni srenjski postavi 17. sušca 1849, in pa po poznejših postavah naložene, naj si že službine lastne ali izročene opravila zadevajo, na tanjko in vestno po vsi njih obsegi spolnovati, in z vsimi močmi si prizadevati, de se blagor srenje zvišuje, in de se postavi spoštovanje in pokoršina skazuje. — »Kakor resnično mi Bog pomagaj, in ta sv. evangeli.«

Prisega za srenjskiga svetovavca pa se glasi takó le: »Jez slovesno prisežem pri Bogu Vsigavednim, in obljubim per svoji poštenosti in zvestobi Njih Veličanstvu našimu nar milostljivšimu Vladarju Francu Jožefu Pervimu, po milosti božji Cesarju Avstrije, in za Njimi iz Njih previsociga rodu in kervi izhajnim naslednikom vselej zvest in pokoren biti, od Njih Veličanstva premilostljivo podeljene državne in deželne vstave zvesto in nepremakljivo se deržati. Perséžem, službo srenjskiga svetovavca naše srenje, za katero sim bil zvoljen, zvesto in pravično po svoji nar boljši vednosti in vesti opravljati, in dolžnosti, ki so mi po začasni srenjski postavi 17. sušca 1849, in po poznejših postavah na tanjko in vestno po vsi njih obsegi spolnovati, gospodu srenjskimu predstojniku dolžno spoštovanje skazovati, meni od njega naročene opravila pridno in zvesto oskerbljevati, njega v spolnovanji njegovih dolžnost podpirati, in z vsimi močmi si perzadevati, de se blagor srenje zvišuje, in de se postavi spoštovanje in pokoršina skazuje. — »Kakor resnično mi Bog pomagaj, in ta sveti evangeli.« —

*) Po vošilu 15. lista »Novíc« podamo tú kratek življenjopis gosp. Steinberga. Pisatelj.

jezeru, ptujih gostov vse mergolelo. Na tem gradu je bil Franc Ant. žlahtni Steinberg 28. dan kozoperska 1684 rojen, kar sam piše v bukvah, ki jih je v létih 1718 do 1724 od Cerkniskiga jezera pisal, in še le v létu 1758 pri Lizi Rajhartovi v Ljubljani natisniti dal. Bil je Steinberg v téh létih céstni komisar na Notranjskim, in ker si je že v poprejšnih létih Cerknisko jezero natanjko poznati prizadeval in tudi sedež večkrat priložnost imel v Šteberk, na svoj rojstni dom priti, je sklenil omenjeni popis Cerkniskiga jezera na svitlo dati. In kér je pa ravno v tem času pri cestah, ki so se od Planine v Terst, Gorico in v Reko delale, potem pri pregledovanji vodá za brodovinstvo od Ljubljane do Dravine na spodnjim Štajarskim, ki se pri Ptujim v Dravo izteka, veliko opraviti imel, mu ni bilo moč imenovanih bukev dokončati, še manj pa zato, kér je v létu 1724 opravnik Idriškiga rudnika postal. V létu 1747, ko je bil dosluženi svetovavec dvorne zbornice in že 63 lét star mož, je še le čas dobil pričeti popis napredovati, dokončati in na svitlo dati. Steinbergove bukve so pa, kakor marsiktere druge domače, také redke, de se v malo kateri bukvarnici še dobé.

J. Kosmač.

Novičar iz Ljubljane.

Pri slovenski igri, ki je bila v Ljub. gledišu v pripomoč nekterim nesrečnikom 19. dan pret. m. igrana, se je skupilo 176 gold. 30 krajc. Stroški za pripravo in rasvitljenje glediša, muziko i. t. d. so znesli 70 gold., tedaj je ostalo 106 gold. 30 krajc. za razdelitev; 35¹/₂ gold. se je g. fajmoštru Arko-tu poslalo za nektare nar ubožniši pogorelce njegove fare, 35¹/₂ gold. gosp. fajm. Skubicu za enaki namen v Barovnici, 35¹/₂ gold. pa gosp. kantonskimu poglavarju v Brežcah na Štajarskim za nektare nar bolj uboge po silni povodnji in toči na binškošno saboto. Darovi niso scer veliki — pa dajo se iz miliga serca. — Ker se ni dovelj pa tudi ne dostojno dobrih igravcov in igravk dosihmal oglasilo, ki bi se za plačilo pri stanovitnim slovenskim gledišu vdinjali, je sklenil gledišni odbor v poslednji seji, de se bo skerbela za izverstniši igre po rodoljubih gospodičnah in gospodih, ki so že velikrat iz čiste ljubezni do domačiga jezika igrali, in katerih se bo gotovo zmiraj več najdlo. V ta namen si je gledišni odbor že pridobil lepo poslovenjeno ljudsko igro „Mlinar in njegova hči“ (Müller und sein Kind) in je g. prestavljavcu 30 gold. za-njo plačal. Ravno zdej se prestavlja tudi „Debora“. Nadjamo se pa, de bomo kmalo tudi več izvirnih iger dobili. — Pri začasni šolski vradni krajnske kronovine je gosp. Dr. Ladinig, gubernijalni svetovavec, za administrativniga referenta, — g. Salomon pa, bivši gubernijalni tajnik, za koncipista imenovane vradnije izvoljen. Kar bo g. Dr. Ladinig v Ljubljani, bo bivši tajnik baron J. Grimšič v Celjovcu, — gubernijalni svetovave g. J. Kraus pa v Gradcu. — Našimu Krajskimu regimentu gré v Jankinu (Ankona) také dobro, de nek dopisnik od ondot v nemških Ljublj. novicah stariše in žlahto na Krajskim opominja, de naj nikar vojakam v Jankin ne pošiljajo denarjev, ker jih ne potrebujejo.

Novičar iz mnogih krajev.

Svitli nadvojvoda Janez obiskuje zdej kmetijske podružnice na Štajarskim. 30. junija je bil v Hartbergu, kjer je nar pridnišim sadjorejcam darila, ki jih je podružnica vkup spravila (15 cekinov), sam razdelil. — 1. dan kimovca pričakujejo Duničanje, de bo Dunaj dolgo terpeče vojaške obseje rešen; potem tudi Praga i. t. d. — Govori se, de se bo 15. dan t. m. posveto-

vanje škofjiga zbora zavolj šol pričelo. — Ojstra postava zoper vohernike, ki ljudi o potrebi odérajó, se od ministerstva kmalo pričakuje. — Dunajska obertnijska družba se je vnovič s prošnjo na ministerstvo obrnila, de naj se ojstra postava da zoper trgovino s zabranjenim blagam (zoper kontrabantiranje), ker angležko in francosko blagó zmirej veči škodo domačim fabrikam dela. — Na Dunaji je bila 5. dan t. m. že prva očitna in ustna pravda zoper nekiga človeka, ki je bil tatvine obdolžen. — Ministerstvo je dovolilo, de se smejo prihodnjič povsod, kjer so kantonske poglavarstva in sodništva 1. reda, bukvtiskarnice napraviti. — Ban Jelačić bo obhodil imenitniši mesta Horvaškiga in Slavonskiga; 19. dan t. m. gré za malo časo na Dunaj in v Napajedl, od kodar bo svojo mlado ženo domú peljal. — Kakó potreba je, de gosposke v vsaki deželi srenjam v njih domačim jeziku dopisujejo, se je pokazalo unidan spet na Ogerskim v Kl —, kjer je gospóska od župana 20 čók ali kócov (Kotzen) tirjala; župan pa je Katzen namest Kotzen zastopil, in namest 30 kocov je 30 mačk vloviti dal in jih v Kl — poslal. — Rimsko vladarstvo ne daje več Rimcam potnih listov (pósov) v vnanje dežele, ker jih že preveč hoče Rimsko deželo zapustiti. — Strašna nesreča, ktera se je še le zdej zvedila, se je zgodila v jutrovi Indii v Azii 1. rožnika na morji poleg veliciga mesta Benares; smodnik (pulfer) v 3000 sodih, s katerim so bile barke obložene, se je vnel, in je pokončal čez 1200 ljudi, ki so bili na barkah; bližno mesto Benares je tudi strašno poškodovano. — V Londonu so se prigodile pretečeni teden 3 posebne prigodbe. Nek človek, doslužen voják, kterimú gotovo pameti manjka, scer bi ne bil mogel kaj taciga storiti, je stopil h kočli, v kateri se je visoko spoštovana kraljica peljala, in jo je udaril s palico po obrazu! Hudo delca so berž zagrabili. — Robert Peel, nekdanji minister in še zmirej eden nar imenitniših in modrejših mož, je s konja padel in nanagloma umerl. Tretja prigodba tudi velike imenitnosti je, de sedanji ministri še pri vladarstvu ostanejo, ktere je hotla neka nasprotna stranka spodkopati.

Povabilo.

Z veseljem oznamim, da gre nabira doneskov, ktero sim za spominik umerlega profesorja gosp. J. K. Kersnika osnoval, tukaj že dobro spod rok.

Prosim tedaj domorodce v Ljubljani in po deželi, ki mislijo v ta blagi namen, če tudi le kaj malega pokloniti, denarje do mene pod zdoljnjem nadpisam odpravljati.

Gospode učence, kteri se želé tega vdeležiti, prosim, da naj mi posamezne zneske pošiljajo, ali pa med saboj nabirajo, in mi nabirke izročé.

Doneske bodem v kratkem oznanil; tudi si prizadevam, za to reč odbor sestaviti.

V Ljubljani 2. julija 1850.

Dr. Klun,

(v pisarnici vredništva Ljubljanskih nemških novic.)

Pogovori vredništva.

G. K. in Š. v. M... pod nadpisam »Slaba hvala« smo prejeli Vaji pritožbo zoper nekiga prodajavca nemške detelje v Lj., de bi jo v »Novicah« natisniti dali. Zlo smo se zavzeli, de bi zamogel kdo tako nevedno ali nepošteno ravnati, de bi namest nemške detelje kakšno drugo deteljo prodajal, kar bi bilo gotovo očitniga grajanja vredno; toraj smo razodeli poprej naznanjenimu prodajavcu to pritožbo. »Jez sim že več centov nemške detelje prodal, in nihče se še ni pritožil, — nam je prodajavec rekel — »jez prodajam n. deteljo funt po 26 krajc. ne pa bokal po 24 krajc.; le dajte »pritožbo« v Novice, jez hom pa potem to žil, de se mi moje dobro ime očitno omadežuje.« Ker smo iz tega razvidili, de mora to kakšna zmota biti, de je bila morebiti kakšna druga detelja ali pa kje drugod kupljena, smo položili »slabo hvalo« na stran, de Vama pravde ne naključimo, če zaznamovani prodajavec ni kriv.